

Погоджено

заступник директора
філії «Пасажирська компанія»
АТ «Укрзалізниця»

_____ Ж.В.Лебедев

« _____ » _____ 2019

Затверджую

Директор ДПТНЗ
«Дніпровський професійний
залізничний ліцей»

_____ С.М. Рибак

« _____ » _____ 2019

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
У ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ
НА БАЗІ ДПТНЗ «ДНІПРОВСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗАЛІЗНИЧНОГО
ЛІЦЕЮ»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дуальна форма навчання – практико орієнтоване навчання, побудоване на підґрунті соціального партнерства, спрямоване на формування нової моделі професійної підготовки кваліфікованих робітників із обов'язковими періодами виробничого навчання й виробничої практики, що проводиться на базі виробничих підрозділів філії «Пасажирська компанія» АТ «Укрзалізниця» (далі – Підприємство) та передбачає зміцнення зв'язків закладів сфери освіти з виробництвом, визначення провідної ролі роботодавців та підвищення спільної відповідальності за якість підготовки робітничих кадрів.

Мета впровадження елементів дуальної форми навчання – подолання диспропорції між пропозицією щодо надання освітніх послуг ДПТНЗ «Дніпровський професійний залізничний ліцей» та запитами роботодавців щодо структури освітнього процесу, змісту і обсягу освітніх планів і програм, якості підготовки робітничих кадрів, надання можливості мобільно реагувати на зміни виробничих технологій та модернізувати зміст професійної освіти, враховувати вимоги Підприємства - замовника робітничих кадрів при організації освітнього процесу.

Упровадження елементів дуальної форми навчання базується на поєднанні в освітньому процесі теоретичної та практичної підготовки в обсягах 30% (40%) теоретичних занять до 70% (60%) практичних занять. Виробниче навчання та виробнича практика здійснюється безпосередньо в умовах виробництва з використанням матеріально-технічної бази та кадрового потенціалу Підприємства, що надає можливість здобувачам освіти одночасно з навчанням у закладі освіти здобувати професію: 5112 «Провідник пасажирського вагона» безпосередньо на виробництві.

Підготовка кадрів з елементами дуальної форми навчання впроваджується відповідно до закону України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» від 10.02.1998 №103/98-ВР, Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 №660-р та наказу Міністерства освіти і науки України від 16.03.2017 № 298.

Організація освітнього процесу з елементами дуальної форми навчання базується на співпраці Підприємства та Закладу освіти, що мають взаємні права і обов'язки, які регулюються тристороннім договором між Підприємством, Закладом освіти та здобувачем освіти.

II. ПІДПРИЄМСТВО

Підприємство на основі договору із Закладом освіти про впровадження елементів дуальної форми навчання забезпечує організацію виробничого навчання та виробничої практики для якісної підготовки кваліфікованих робітників відповідного кваліфікаційного рівня за визначеною професією. Підприємство забезпечує навчально-виробничу базу (навчально-виробничі ділянки) для проходження здобувачами освіти виробничої практики та виробничого навчання, закріплює майстрів-наставників на виробничих місцях, надає можливість здобувачам освіти та педагогічним працівникам опанувати сучасні виробничі технології, сприяє стажуванню здобувачів освіти та педагогічних працівників Закладу освіти, створює належні умови для роботи майстрів-наставників, бере активну участь у формуванні змісту освітніх програм та структури освітнього процесу, розробленні навчально-плануючої документації за професією: 5112 «Провідник пасажирського вагона»., здійсненні вихідного контролю знань та умінь здобувачів освіти.

Підприємство передбачає в перспективних планах соціально-економічного розвитку та колективних договорах, за наявної можливості, заходи щодо зміцнення матеріально-технічної бази для забезпечення комфортних умов навчання, праці, побуту та відпочинку здобувачів освіти та майстрів-наставників на Підприємстві.

Основні напрямки співпраці Підприємства і Закладу освіти передбачають:

- підготовку за галузевим спрямуванням кваліфікованих робітників, які відповідають вимогам сучасних виробничих технологій і потребам конкретного виробництва;
- прогнозування потреби підприємства, галузі, регіону в підготовці, перепідготовці й підвищенні кваліфікації робітничих кадрів;
- формування й управління професійними компетенціями (визначення та опис компетенцій, планування графіку навчання, розвитку персоналу і створення нових робочих місць).

ПРАВА ПІДПРИЄМСТВА

1. Враховувати при формуванні основних фінансово-економічних показників Підприємства на відповідний рік для модернізації навчально-виробничої бази навчально-виробничих дільниць для забезпечення якісної практичної підготовки здобувачів освіти за професіями провідника пасажирського вагону, слюсаря з ремонту рухомого складу.

2. Брати участь у моніторингу потреб регіонального ринку праці у професійних кваліфікаціях з урахуванням власних інтересів та розвитку галузі.

3. Брати участь спільно з Закладом освіти у розробленні навчальних планів і програм підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Формувати спільно з Закладом освіти графік освітнього процесу для впровадження елементів дуальної форми навчання.

4. Брати участь у розробленні професійних та освітніх стандартів, формувати вимоги до професійних компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників.

5. Укладати договори між Підприємством, Закладом освіти та здобувачами освіти з метою забезпечення їх якісної практичної підготовки, запровадження механізмів стимулювання ефективної праці здобувачів освіти та їх наставників, сприяння працевлаштуванню випускників Закладу освіти.

6. Сприяти навчанню здобувачів освіти на сучасному навчально-виробничому обладнанні, оволодінню ними інноваційними виробничими технологіями.

7. Здійснювати обмін інформацією з Закладом освіти щодо прийнятих управлінських рішень з кадрових питань відносно здобувачів освіти, внесення змін у нормативно-правові акти з питань підготовки кадрів в умовах виробництва.

ОБОВ'ЯЗКИ ПІДПРИЄМСТВА

1. Надавати робочі місця здобувачам освіти для проходження виробничого навчання та виробничої практики, забезпечувати виконання програм виробничого навчання і практики.

2. Призначати відповідального працівника, який здійснює загальне керівництво професійним навчанням здобувачів освіти на Підприємстві у відповідності до вимог робочих навчальних планів і програм професійної підготовки з професії «Провідника пасажирського вагону».

3. Ознайомлювати здобувачів освіти з вимогами до роботи за професією, з умовами та оплатою праці, Правилами внутрішнього трудового розпорядку і охорони праці, санітарними нормами та правилами, виробничими інструкціями.

4. Забезпечувати проведення виробничого навчання та виробничої практики здобувачів освіти у цехах, на робочих місцях, які оснащені сучасною технікою з новітньою технологією і високим рівнем організації праці, в складі бригад під керівництвом досвідчених майстрів-наставників.

5. Контролювати дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку, встановлених на Підприємстві.

6. Передавати (за можливістю) безоплатно Закладу освіти необхідне устаткування, обладнання, машини, механізми, транспортні засоби, інструменти, інвентар з метою зміцнення матеріально-технічної бази Закладу освіти.

7. Забезпечувати (за можливості) здобувачів освіти спеціальним робочим одягом, взуттям та іншими індивідуальними засобами захисту за встановленими нормами для відповідних штатних працівників Підприємства.

8. Здійснювати оплату праці здобувачів освіти відповідно до обсягів виконання практичних завдань, випуску реальної продукції виробництва.

9. Складати виробничі характеристики здобувачів освіти після завершення виробничої практики із зазначенням рекомендованого рівня кваліфікації.

10. Надавати заявки на підготовку кадрів у Закладі освіти у розрізі професій і рівнів кваліфікації, виходячи з потреб Підприємства.

11. Працевлаштовувати на базі Підприємств (за наявності вільних робочих місць) випускників, які здобули професійну кваліфікацію за дуальною формою навчання.

12. Укладати трьохсторонні договори між Підприємством, здобувачем освіти і Закладом освіти, що передбачають надання оплачуваних робочих місць для виробничої практики та працевлаштування.

13. Брати участь у роботі з професійної орієнтації молоді на робітничі професії та оцінці професійних знань та навичок.

III. ЗАКЛАД ОСВІТИ

Упровадження елементів дуальної форми навчання у освітній процес Закладу освіти запроваджується з метою підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів, оновлення змісту освітніх програм відповідно до потреб Підприємства, проведення практичної підготовки здобувачів освіти переважно на базі Підприємства. Заклад освіти на основі стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з професії: «Провідник пасажирського вагона», розробляє навчальні плани та програми, використовуючи для оновлення змісту навчальних програм 20% варіативного компонента змісту освіти, формує графік освітнього процесу із врахуванням потреб та виробничих інтересів Підприємства. Навчання проводиться за робочими планами й освітніми програмами, погодженими з роботодавцями та затвердженими в установленому порядку.

Освітній процес з елементами дуальної форми навчання включає 3 основних етапи:

- опанування базовими знаннями, уміннями та навичками, що здобуваються в Закладі освіти на початку освітнього процесу, та включає теоретичну підготовку і виробниче навчання у навчально-виробничих майстернях Закладу освіти;

- теоретична підготовка, яка здійснюється на базі Закладу освіти на початку здобуття кожної кваліфікації або навчального модуля з метою вивчення нових тем та набуття нових компетентностей;

- практична підготовка, що здійснюється в умовах виробництва та включає виробниче навчання й виробничу практику і забезпечує опанування здобувачами освіти професійного компоненту змісту освіти.

Побудова графіку освітнього процесу може бути багато варіативною та формувати освітні компоненти у залежності від особливості діяльності Підприємства, складності в набутті професійних кваліфікацій, врахування сезонних факторів для певних професій тощо.

Практична підготовка проводиться на Підприємствах - замовниках кадрів для забезпечення набуття сучасних професійних компетентностей і спрямовується на закріплення, розширення, поглиблення і систематизацію знань, умінь і навичок, отриманих при вивченні спеціальних дисциплін, формування й закріплення практичного досвіду.

Для якісної організації практичного навчання за кожним здобувачем освіти закріплюється наставник з числа працівників даного Підприємства. Контроль за отриманими практичними знаннями та навичками здійснюється керівником практики, призначеним Закладом освіти майстром виробничого навчання даної навчальної групи, та майстром-наставником, закріпленим за здобувачем освіти із числа кращих працівників-виробничників. За підсумками контролю виставляється оцінка, яка фіксується в журналі практичного навчання. Підсумком практичного навчання є захист звіту про проходження виробничої практики із наданням заповненого щоденника про проходження виробничої практики та виробничої характеристики (з підписами керівника та майстрів-наставників з виробництва).

ПРАВА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

1. Заклювати тристоронні договори для впровадження елементів дуальної форми навчання з Підприємством, здобувачами освіти та Закладом освіти.

2. Вносити спільно з Підприємством зміни до структури освітнього процесу, змісту професійної підготовки, графіку проходження практичної підготовки за умови дотримання діючих нормативно-правих актів у сфері освіти та погодження і затвердження робочих навчальних планів в установленому порядку.

3. Призначати відповідального керівника (куратора) для організації та контролю за здійсненням практичної підготовки в умовах Підприємствах.

4. Визначати посадові обов'язки майстрів виробничого навчання, закріплених за навчальними групами, у яких запроваджуються елементи дуальної форми навчання.

5. Погоджувати кандидатури майстрів-наставників, що призначаються Підприємством для проведення виробничого навчання та виробничої практики.

6. Видавати спільно з Підприємством сертифікат, що підтверджує рівень професійної кваліфікації здобувача освіти за умови успішного опанування практичного розділу освітньої програми.

7. Ініціювати оновлення матеріально-технічної бази, технічного забезпечення навчально-виробничих дільниць та навчально-виробничих майстерень Закладу освіти, покращення соціально-побутових умов праці здобувачів освіти та майстрів-наставників перед керівництвом підприємства.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

1. Вчасно реагувати на рекомендації й пропозиції Підприємств щодо удосконалення форм і методів організації виробничого навчання та виробничої практики.

2. Дотримуватись стандартів професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

3. Здійснювати контроль за умовами праці без втручання в виробничу діяльність Підприємства.

4. Сприяти матеріальному стимулюванню Підприємством якісного виконання виробничих завдань здобувачами освіти, ефективної роботи керівників виробничої практики та майстрів-наставників.

5. Формувати нові професійні компетентності майбутніх робітників, психологічну готовність працювати в колективі, виховувати лідерські якості, навчати основам підприємницької діяльності.

6. Забезпечувати належну якість теоретичної підготовки здобувачів освіти за професією : 5112 «Провідник пасажирського вагона» відповідно до вимог сучасних технологічних процесів із врахуванням запитів роботодавців.

IV. ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ

Здобувачі освіти є важливим складником упровадження елементів дуальної форми навчання у освітній процес. Надання можливості здобувачам освіти опановувати сучасні виробничі технології безпосередньо в умовах Підприємства сприяє підготовці кваліфікованих робітничих кадрів відповідно до вимог сьогодення, забезпечує високий рівень працевлаштування випускників Закладу освіти.

ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Обирати місце проведення практичної підготовки відповідно до переліку Підприємств, що надали згоду на участь у впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес.

2. Бути відповідальною стороною при укладанні тристороннього договору щодо умов проходження виробничої практики та виробничого навчання в умовах Підприємства, переважного права на подальше працевлаштування.

3. Отримувати відповідну оплату праці за виконаний обсяг робіт за період виробничої практики.
4. Отримувати додаткові винагороди та соціальні пільги, передбачені для працівників Підприємства.
5. Після завершення освітнього процесу та терміну дії тристороннього договору при наявності вакансій на Підприємствах укласти з Підприємством трудовий договір.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Відвідувати заняття і виконувати виробничі завдання в рамках вимог освітнього стандарту з професії: 5112 «Провідник пасажирського вагона» відповідно до графіку освітнього процесу.
2. Виконувати настанови майстрів виробничого навчання та наставників, призначених Підприємством, що стосуються процесу навчання і виробничого процесу, для набуття професійних кваліфікацій відповідного кваліфікаційного рівня.
3. Сумлінно ставитися до опанування програми практичної підготовки за обраною професією.
4. Дотримуватися під час навчання вимог Статуту (Положення), правил внутрішнього розпорядку та інших нормативних актів, що діють на Підприємстві, в тому числі у сфері охорони праці, дбайливо та ощадливо ставитися до майна Підприємства.
5. Працевлаштовуватись після завершення навчання за умови наявності вакансій на Підприємство (за згодою сторін).

Заступник директора з
навчально-виробничої роботи

_____

Ю.В. Ломова